

til Socialdemokratiet og 65,000 Vælgere, som Tilgang til det radikale Venstre. Højre er stagneret. Hvorfor? Fordi dette Parti har været Udtryk for disse to Arter af privilegeret Valgret i vor Forfatning. Men nu vil altsaa det ærede Medlem (Schovelin) gøre Højre til et Mellemstandsparti. Samtidig havde han nogle Haansord til de lokale Hensyn, stillet frem i Skikkelse af Skomager Aslaksen. Jeg vil tillade mig at minde om en anden Skomager — det ærede Medlem nævnede ham og sagde, at han havde Ansvar for Forfatningen af 1866 — Skomager J. A. Hansen. Nej, han havde ikke Ansvar for Forfatningen af 1866. De, som havde Ansvar for Forfatningen af 1866, var den store Gods-ejerstand, som mente, at den kunde benytte Begivenhederne i 1864 til at fjerne Juni-Grundloven af vort Forfatningsliv. Det er dem, der har Ansvar for det, og hvis vi genrejser Juni-Grundloven, giver vi den lille Skomager fra Rudkøbing, J. A. Hansen, historisk Opregnsning. Thi der var Lands-udsyn og vid Horisont i den lille Skomagere Tanker i 1848 om den almindelige Valgrets Grundlag for et Lands Styrelse.

Til den højtærede Konseilspræsident har jeg kun et Par Ord at sige. Den højtærede Konseilspræsident udtalte, at den Gang vi stillede vort subsidiære Forslag om Landstingets Sættelse, det kommunale Grundlag, som nu foreligger for os i en anderledes udformet Skikkelse, stillede vi det ikke i nogen Forbindelse, i Sammenhæng med Kommunevalgretten. Jeg vil sige dertil, at det for saa vidt er rigtigt, som vi ikke havde stillet noget Forslag om at kæde de to Ting sammen i Paragraffer, som båndt dem sammen, men vi havde samtidig fremsat Forslag til Forandringer i den kommunale Valgret, som udtrykte vort Ønske. Men lige som vi den Gang ikke kædede disse to Sager sammen, agter vi heller ikke at gøre det nu. Den højtærede Konseilspræsident har hørt, at det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) og jeg har sagt, at disse Ønsker om Kommunalforfatningens Omdannelse burde ske Fyldst enten samtidig, med eller kort efter, men vi vilde ikke paa nogen Maade lade Ønsket om disse Omdannelser lægge Hindringer i Vejen

for Forfatningsændringen. Denne maa selv, naar den er fuldbyrdet, tilvejebringe paa den kommunale Valgrets Omraade, hvad den er i Stand til.

Vedrørende § 25 vil jeg sige, at naar den højtærede Konseilspræsident paastaar, at de Ord, der foreslaas, er tilstrækkelige, har jeg allerede bemærket, at som historisk Symbol for Dommen over, hvad der er foregaaet, er de tilstrækkelige, men naar den højtærede Konseilspræsident i Dag lagde megen Vægt paa, at de ogsaa skulde være en faktisk Hindring for saadanne Udskejelser, som fandt Sted i Provisorieaarene, tror jeg ikke, han tager tilstrækkeligt Hensyn til Fortolkningernes uhyre Magt. Det er rigtigt, som Konseilspræsidenten siger, at i Følge den Bestemmelse vil foreløbige Love, der ikke er stadfæstede af Rigsdagen, bortfalde, men hvis de ikke skal forelægges først i Folketinget og ved Rigsdagssamlingens Begyndelse, saaledes som Finansloven, kunde man tænke sig dem forelagt hen imod Rigsdagssamlingens Slutning og magasineret til den sidste Dag, hvorved de ganske vist formelt vilde bortfalde paa den sidste Dag, men Dagen efter Rigsdagens Hjemsendelse vilde de igen kunne opstaa som nye provisoriske Love af samme Indhold. Ønsker man at hindre saadanne provisoriske Love, maa man bestemme, at de skal forelægges først i Folketinget og umiddelbart ved Samlingens Begyndelse.

At den højtærede Konseilspræsident afviser vor Tanke om Folkeafstemning, kan jeg ikke andet end beklage. Jeg tror, at den højtærede Konseilspræsident har Uret, naar han siger, at dette Folkeafstemningsprincip vilde gøre Rigsdagsmændene ansvarlige. Jeg har skildret, hvorledes jeg kunde tænke mig Folkeafstemningen anvendt som et Middel til at løse Uoverensstemmelser mellem de to Ting. Den Omstændighed, at Folketinget faar Ret til direkte at appellere til Vælgerne Afgørelsen af en Sag, som Landstinget modsætter sig, vil umuligt kunne svække Ansvarsfølelsen hos Rigsdagsmændene, det vil tværtimod i høj Grad bidrage til at styrke deres Ansvarsfølelse i Retning af at tilvejebringe Love, som er Udtryk for Befolkningens Villie. Men den højtærede Konseilspræsident har jo afvist dette eller i alt Fald stillet